

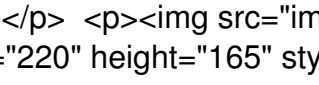
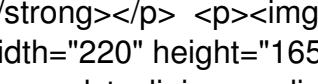
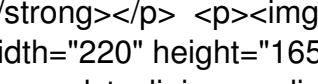

Kaj so trajnice? Trajne rastline. No, to je le del resnice, najprej je potrebno razistiti s kakšnim izrazom sploh mamo opravka. Trajnica v botaničnem jeziku pomeni rastlino, ki na svojem naravnem rastišču uspeva najmanj 3 leta. V vrtnarskem jeziku pa s trajnicami označujemo oboje skupino trajnih vrtnih rastlin, saj ta izraz zajema le zelnate rastline. Večinoma nadzemni del v zimskem času odmre, znova pa ozelenijo spomladi. Obstaja tudi nekaj takih, ki so zimzelene. Morda bi z uporabo konkretnega opisa pripomogli k boljšemu razumevanju, v mislih imam namreč izraz okrasne zelnate trajnice. Mnogi so pri nas že osvojili omenjeno izrazoslovje, se pa že vedno prepogosto zgodi, da v vrtnarji specializirani za vzgojo trajnic stranka vpraša: Kje pa imate vrtnice in ciprese za živo mejo? Če kdo že vedno nima prave predstave za katere rastline gre, naj nam na tem nekaj bolj poznanih: jesenske astre (nebine) *Aster sp.*, ameriški slamnik *Echinacea purpurea*, volčji bob *Lupinus hy.*, hoste *Hosta hy.*, perunike *Iris sp.*, hermelike *Sedum sp.*, ostrobniki *Delphinium*,

Raznolikost trajnic V skupino okrasnih zelnatih trajnic spadajo tudi trajne okrasne trave. V to podskupino so zajete prave trave, kot so kitajski trstikovci *Miscanthus sinensis*, ružnate masnice *Deschampsia caespitosa*, hakonske trave *Hakonechloa macra*, bilnice *Festuca sp.*, stočke *Molinia sp.*, perjanke *Pennisetum sp.*, ačulice *Calamagrostis sp.* in druge. Pomembni pa so tudi ačuli: lasasti ačul *Carex commans*, Morrow ačul *C. morrowii*, previsni ačul *C. pendula*, ptičjenogi *C. ornithopoda*, in ločje. Vodne in vlagoljubne trajnice lahko razdelimo v več podskupin. Klasičen predstavnik vodnih, lahko bi rekli globokovodnih rastlin je vsekakor lokvanj *Nymphaea hy.* (z izjemo majhnih sort, ki lahko rastejo v zelo plitvi vodi), med močvirske, ki imajo rade korenine ves čas zelo namočene spada npr. navadna kalužnica *Caltha palustris*, med plavajoče rastline spada vodna karjica *Stratiotes aloides*, predstavnik vlagoljubnih pa je brestovolistni oslad *Filipendula ulmaria*, ki sicer dobro uspeva tudi v normalni vrtni zemlji.

Praproti so posebna skupina, saj so le-te lepe praktično izključno zaradi listov, ki so mnogokrat ipkastega videza. So pa tudi izjeme, kot je jelenov jezik, ki ima cele in nedeljene liste. Večina jih najbolje uspeva v senčnih in polsenčnih legah, kjer so tla konstantno vsaj nekoliko vlažna. V množici udovitih praproti z zelenimi listi najdemo tudi drugače obarvane. Japonska podborka *Athyrium nipponicum* var. *pictum* (in nekatere sorte) imajo liste vijolično-sivaksto pisane, *Dryopteris erythrosora* navdihuje z okrastoorančnimi mladimi listi, *Osmunda regalis* 'Purpurascens' ima purpurno nadahnjene mlade poganjke, Kar obsešno skupino predstavljajo tudi **trajnice**, ki so primerne za alpinetume, skalnjake, grobove, karpnike, Skupna lastnost jim je, da so niže rasti, mnoge od njih so blazinaste (iglasta plamenka *Phlox subulata*, avbrecija *Aubrietia hy.*), nekatere plazeče rasti (plazeči skrečnik *Ajuga reptans*, plazeča sadrenka *Gypsophila repens*, pritlikavi rman *Achillea nana*, srčastolistna mračica *Globularia*

cordifolia

, spet druge so prave gorske rastline (avrikelj *Primula auricula*, kočov svičnik *Gentiana acaulis*, planika *Leontopodium alpinum*).
 Zanimljive niso niti tiste, ki so primerne za rezano cvetje. Najboljše so tiste, ki cvet ali socvetja razvijejo na nekoliko daljšem steblu, sami cvetovi pa so obstojni (npr. cvet maslenic *Hemerocallis* je odprt samo en dan in v cvetku ni kaj prida uporaben). Primerni so npr. ameriški slamniki *Echinacea purpurea*, ostročniki *Delphinium hybridum*, jesenske astre/nebine *Aster sp.*, breskovolistna zvončnica *Campanula persicifolia*, latasta sadrenka ali lajer *Gypsophilla paniculata*, latasta plamenka *Phlox paniculata*, zali kobulčiki *Astrantia major*, hoste (predvsem listi) *Hosta hybridum*, kresnice *Astilbe hybridum*, socvetja večilnih okrasnih trav, **Vloga v vrtu**
 drevesa in grmovnice v vrtu predstavljajo ogrodje, so trajnice barva, oblike in življenje tega zelenega platna. Gre za zelo dinamično skupino, ki omenjeno življenjskost vnaajo s svojo spremenljivostjo. Od mladih, pogosto drugače oblikovanih ali obarvanih poganjkov spomladi, do cvetja v vseh letnih časih, prijetnega vonja, zvoka čelestih listov do gibanja v vetru in zimskih ledenih žepk na socvetjih. Vse to prinaajo trajnice.
Kot je nakazano v prejšnjih odstavkih, gre za raznoliko skupino okrasnih rastlin, ki je primerna za zelo različna rastišča in različno rabo. Poleg zasajanja v vrt, se vedno bolj uveljavljajo tudi v rabi pri zasaditvah cvetličnih korit in loncev. Omogoajo nam torej večilne možnosti zasaditev in oblikovanja vrta nasploh.
Besedilo in fotografije: Matic Sever
www.trajnice-carniola.com